

NORGES HØYESTERETT

Den 5. februar 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Webster, Bull og Kallerud i

HR-2019-225-U, (sak nr. 19-017993STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Håvard Flatland)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Eivind Kluge)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over lagmannsrettens kjennelse om varetektsfengsling.
- (2) A er siktet for salg og oppbevaring av narkotika eller medvirkning til dette, jf. straffeloven § 231 første ledd, jf. § 15.
- (3) Ved Oslo tingretts kjennelse 29. november 2018 ble han varetektsfengslet til 27. desember 2018. Fengslingen har senere blitt forlenget ved Oslo tingretts kjennelser 21. desember 2018 og 24. januar 2019. Inneværende fengslingsperiode løper ut 21. februar 2019.
- (4) De spesielle fengslingsgrunnlagene er unndragelsesfare etter straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 1 og bevisforspillelsesfare etter § 171 første ledd nr. 2.
- (5) A anket tingrettens kjennelse 24. januar 2019. Borgarting lagmannsrett forkastet anken i kjennelse 25. januar 2019.
- (6) A har anket til Høyesterett. I korte trekk har han anført at lagmannsretten har begått en saksbehandlingsfeil ved å vurdere om fortsatt varetektsfengsling i inneværende fengslingsperiode vil være uforholdsmessig. Lagmannsretten skulle tatt utgangspunkt i når det er sannsynlig at hovedforhandlingen blir avholdt.
- (7) *Påtalemyndigheten* har gjort oppmerksom på at den opplyste til tingretten at den tar sikte på å holde A varetektsfengslet frem til en eventuell hovedforhandling.

- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken er en videre anke hvor utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd. Ankende part har påberopt at det foreligger en saksbehandlingsfeil ved at forholdsmessigheten av fengslingen ikke er vurdert i lys av når hovedforhandlingen vil finne sted. Dette kan ankeutvalget prøve.
- (9) Lagmannsretten har vurdert forholdsmessigheten av fortsatt varetektsfengsling på følgende måte:
- "Varetektsfengsling kan ikke skje om det vil være et uforholdsmessig inngrep, jf. straffeprosessloven § 170 a. Han har nå sittet varetektsfengslet siden 29. november 2018, og varetektsfengsling er begjært til 21 februar 2019, til sammen snaut tre måneder. Saken gjelder narkotikaforbrytelser. Ved straffutmåling er spredningsfare sentralt. Lagmannsretten kan ikke se at det er fare for oversoning ved varetektsfengsling til 21. februar 2019. Lagmannsretten peker på sakens alvorlighet og den klare faren for unndragelse og bevisforspillelse og finner etter en samlet vurdering at varetektsfengsling til da [ikke] er et uforholdsmessig inngrep."**
- (10) Det følger av fast praksis at dersom det ut fra begrunnelsen for fengslingen synes åpenbart at den vil bli begjært forlenget fram til hovedforhandlingen, må forholdsmessighetsvurderingen etter straffeprosessloven § 170 a foretas i dette tidsperspektivet, jf. HR-2018-1603 avsnitt 14–15. En slik plikt til å vurdere forholdsmessigheten utover den aktuelle fengslingsperioden gjelder "bare ... hvor det er sannsynlig at fengslingsgrunnlaget vil stå i samme stilling i hele perioden", jf. Rt-2002-197.
- (11) I den foreliggende saken har lagmannsretten kommet til at to av de spesielle fengslingsvilkårene foreligger; både unndragelsesfare og bevisforspillelsesfare, jf. straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 1 og 2. Fengslingsvilkåret unndragelsesfare vil normalt ikke endre seg frem til hovedforhandlingen, og ved fengsling på dette grunnlaget må forholdsmessighetsvurderingen derfor ta utgangspunkt i når det er sannsynlig at hovedforhandlingen vil bli berammet.
- (12) Fengslingsvilkåret bevisforspillelsesfare vil derimot ofte ikke stå i samme stilling frem til hovedforhandlingen. Behovet for å holde siktede fengslet som følge av bevisforspillelsesfare vil kunne endre seg etter hvert som etterforskningen utvikler seg. I saken her har lagmannsretten vist til at siktede så langt ikke ønsker å forklare seg om begge forholdene i siktelsen, og at politiet opplyser at omstendighetene tilsier at det er flere involverte i saken. Det gjenstår altså etterforskning som vil kunne endre faren for bevisforspillelse.
- (13) Påtalemyndigheten har opplyst at den tar sikte på å holde siktede fengslet frem til hovedforhandlingen, formentlig på grunn av unndragelsesfaren. Dersom fengslingen bare hadde vært begrunnet med unndragelsesfare, måtte lagmannsretten ha vurdert forholdsmessigheten i dette tidsperspektivet. Her er imidlertid situasjonen at fengslingen har selvstendig grunnlag i bevisforspillelsesfare, og lagmannsrettens kjennelse må forstås slik at det ikke er uforholdsmessig å holde siktede i varetekt frem til 21. februar 2019 på dette grunnlaget.
- (14) Når det som her foreligger en selvstendig fengslingsgrunn som må forventes å endre seg i tiden frem til hovedforhandlingen, er det etter ankeutvalgets syn ikke en saksbehandlingsfeil at forholdsmessigheten ikke er vurdert i dette tidsperspektivet.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Anken forkastes.

Henrik Bull
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)